

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Луцького геріатричного пансіонату

15.08.2025

Луцьк, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 15.08.2025 групою НПМ здійснено відвідування Луцького геріатричного пансіонату в місті Луцьк (далі – заклад, пансіонат).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Литвинчук Ірина Миколаївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи);

Щесюк Оксана Вікторівна, регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Загальна інформація.

Відвідування проводилося в присутності Гнатюк Алли Вікторівни, директор закладу.

Заклад знаходиться за адресою: вул. Теремнівська, 70, м. Луцьк, Волинська обл., 43000.

Пансіонат внесений до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг, за класифікатором соціальних послуг – догляд стаціонарний.

У роботі заклад керується Положенням про пансіонат, затвердженим розпорядженням голови Волинської обласної ради від 23.10.2023 № 554 (далі – Положення), правилами внутрішнього трудового розпорядку, посадовими інструкціями, законодавством України щодо забезпечення правових та майнових прав громадян, які перебувають на повному державному забезпеченні в стаціонарних закладах.

Відповідно до Положення пансіонат реорганізується та ліквідується за рішенням Волинської обласної ради. Основними завданнями Пансіонату є: забезпечення створення належних умов проживання, соціально-побутового та медичного обслуговування, денної зайнятості (заняття творчістю, культурно-дозвільні заходи, працетерапія тощо); стимулювання особистої заінтересованості підопічних у збереженні соціальної активності та здатності до самообслуговування; надання соціальних послуг (стаціонарний догляд, соціальна адаптація, представництво інтересів, інформування, посередництво, консультування, соціальна профілактика, соціально-психологічна реабілітація, переклад жестовою мовою за наявності працівників даної спеціальності); проведення комплексу реабілітаційних заходів (для осіб з інвалідністю) відповідно до індивідуального плану комплексної реабілітації, складеного за формою, затвердженою Міністерством соціальної політики України.

Заклад функціонує у пристосованих будівлях (1982 року забудови) і

розрахований на 170 планових ліжок-місць.

Станом на день відвідування в пансіонаті проживає 162 особи, з них на повному державному утриманні – 148 осіб, 2 особи - на платній основі та 12 осіб – диференційоване утримання.

З числа 162 мешканців: 87 – жінок, 75 – чоловіків, з них – 50 осіб – внутрішньо переміщені особи, а саме: 20 осіб переміщені з Вовчанського геріатричного пансіонату, 6 осіб – Коростенського геріатричного інтернату.

Особи з інвалідністю: I групи – 39 осіб, II групи – 38 осіб, III групи – 10 осіб.

У закладі створені належні умови для проживання громадян похилого віку та осіб з інвалідністю. Пансіонат відкритого типу, тому мешканці безперешкодно виходять за межі закладу.

Усім проживаючим пансіонату визначено рівень індивідуальних потреб отримувача даної соціальної послуги, що зазначено у індивідуальному плані надання соціальної послуги «догляд стаціонарний». З кожним отримувачем соціальної послуги укладено договір про надання соціальної послуги «Стаціонарний догляд».

Вартість утримання 1 підопічного в місяць становить 19 585,00 грн., на день – 653,00 грн. Вартість харчування за 1 підопічного в день – 162,38 грн. Вартість медикаментів на 1 підопічного в день – 17,51 грн.

Обслуговування мешканців забезпечують 112,5 шт. од. працівників закладу, у тому числі: лікарі – 3 шт.од., медичні сестри – 11 шт.од., дієтсестра – 1 шт.од., молодші медичні сестри – 55,5 шт.од., працівників харчоблоку – 7 шт.од., організатор культурно-дозвільної діяльності – 1 шт.од., соціальний працівник – 1 шт.од., психолог – 1 шт.од., спеціалістів (не медики) – 14,5 шт.од. та інші.

На території закладу розташовані 10 будівель.

Триповерховий корпус призначений для проживання та обслуговування підопічних, у якому розміщено терапія № 1, № 2, медичний блок, харчоблок та кабінети працівників обслуговуючого персоналу. Центральний вхід у приміщення облаштований пандусами (фото 1).

В приміщенні є функціонуючий ліфт.

На огороженій території пансіонату наявні такі приміщення: адміністративний корпус, будівля прохідної, склад призначений для зберігання інвентарю, овочесховище теплиця, котельня, пральня, гараж.

Всі приміщення знаходяться в задовільному стані.

Підопічні мають доступ до чистої питної води.

У холі приміщення наявні інформаційні стенди (фото 2).

На території закладу наявні альтанки для відпочинку (фото 3).

Мешканці проживають в одно-, дво- та тримісних кімнатах з урахуванням стану їхнього здоров'я. Задля збереження приватності наявні ширми, що знаходяться на кожному поверсі та які обслуговуючий персонал використовує при проведенні окремих процедур. У кімнатах наявні кнопки виклику персоналу,

які вмонтовані біля кожного ліжка мешканця. В кімнатах створено домашній затишок: фотографії рідних, годинники, картини, телевізори, холодильники (фото 7). На поверхах житлового корпусу наявні ванни, душові, санітарні кімнати, пральні машини (фото 11, 13, 14). Холи та місця відпочинку обладнані телевізорами, холодильниками, мікрохвильовими печами, електрочайниками, частково кондиціонерами, м'якими меблями, килимовими виробами, поручнями. Облаштовано місце для відвідувачів, створено умови для спілкування підопічних з родичами, іншими особами з дотриманням карантинних заходів. Обладнано кабінет психолога, майстерня, перукарня (фото 8, 10, 12). Наявні спортивні зали для занять з реабілітації під наглядом спеціаліста (фото 5, 6).

Усі кімнати пронумеровано, назви кабінетів продубльовано шрифтом Брайля (фото 8, 12).

У пансіонаті наявні два укриття, які знаходяться у підвальному приміщенні житлового корпусу. В Акті огляду об'єкта (будівлі, споруди, приміщення) щодо можливості його використання для укриття населення як найпростішого укриття виданого Державною службою України з надзвичайних ситуацій від 07.01.2025, визначено що укриття придатне до використання.

В укритті наявні місця для сидіння, ємності з питною та технічною водою, біотуалети, резервне штучне освітлення, засоби первинної медичної допомоги (фото 19, 20, 21, 22).

У закладі ведеться відеоспостереження (4 камери зовнішнього спостереження та 5 камер внутрішнього), про що наявні відповідні таблички з попередженням.

Мешканці закладу забезпечені чотири-разовим харчуванням в тому числі і дієтичним, з урахуванням віку і стану здоров'я мешканців.

У щоденному раціоні мешканців є овочі, фрукти, тваринне масло, кисломолочні продукти, м'ясо та м'ясні продукти, риба, ковбасні вироби, сир твердий, кисломолочні продукти, ковбаси, сир та інше.

У столовій розміщено меню, місце для гігієни рук, забезпечено усім інвентарем у достатній кількості (фото 15, 16, 17, 18). Обладнання харчоблоку у робочому стані. Наявні технологічні карти, які виконуються для дотримання технології приготування страв, для зберігання продуктів, що швидко псуються. Заклад забезпечено столовим посудом, інвентарем, миючими та дезінфікуючими засобами. Весь господарчий та кухонний інвентар промаркований.

Медичний персонал надає послуги з реабілітації, виконують призначення лікаря, здійснюють щоденний медичний огляд проживаючих в кімнатах.

Кожен мешканець закладу уклав декларацію на медичне обслуговування з сімейними лікарями медичних закладів міста Луцька.

У закладі проводиться індивідуальна реабілітація проживаючих. Згідно методичних рекомендацій, складені графіки та проводиться оцінювання психоемоційного стану, їх індивідуальних потреб та навичок.

Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.04.2019 № 973

видана ліцензія на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальністю: «Організація і управління охорони здоров'я, терапія, психіатрія; за спеціальністю молодшого спеціаліста з медичною освітою: сестринська справа», за місцем провадження діяльності закладу.

Медичний блок пансіонату забезпечений сучасним медичним обладнанням. Зберігання ліків та доступ до них забезпечено відповідно вимог чинного законодавства (фото 23, 24).

Лікар щоденно здійснює огляд підопічних і вносить необхідну інформацію залежно від загального фізичного стану мешканця.

Медична документація ведеться у паперовій формі, за встановленими формами Міністерства охорони здоров'я.

Тілесні ушкодження фіксуються у відповідному журналі та у довідках про фіксацію тілесних ушкоджень.

Стоматологічна допомога забезпечується шляхом направлення до стоматологічних установ.

Пансіонат забезпечений в повному об'ємі лікарськими засобами, що застосовуються для надання медичної допомоги.

Медичні огляди проводяться щорічно згідно договору, який заключний з Комунальним закладом «Луцька центральна районна лікарня».

При поступленні кожен мешканець проходить через карантинно-приймальне відділення, де проводиться огляд, санітарно-гігієнічні процедури.

Невідкладна допомога надається черговим медичним персоналом із викликом бригади невідкладної допомоги. Клінічні протоколи у закладі наявні.

Лікарські засоби з діючою речовиною «клозапін», у пансіонаті не застосовуються. У закладі проживають мешканці з психічними захворюваннями. Гамування здійснюється медикаментозно, за призначенням лікаря-психіатра, який працює у закладі за сумісництвом. Практика фізичного гамування не застосовується, окремої кімнати для ізоляції немає.

У 2024 році в закладі померли 23 особи, у 2025 році – 39 осіб, переважно з причин серцево-судинні захворювання. Насильницьких смертей немає. Відповідно до наказу закладу від 01.01.2025 № 11 визначено порядок дій персоналу у раз смерті мешканця пансіонату, де передбачено, що лікарське свідоцтво про смерть видається лікарем пансіонату.

Групою НПМ проведено конфіденційне спілкування з шістьма мешканцями та п'ятьма працівниками. Скарг на неналежне поводження, умови проживання та утримання з боку мешканців не надходило.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування закладу здійснювалось 08.08.2023 року.

За результатами попереднього відвідування НПМ виявлено порушення та недоліки і надано наступні рекомендації:

- 1). забезпечити дотримання норм площі на одну особу у житлових

приміщеннях для комфортного проживання підопічних;

2). привести укриття у відповідність до вимог чинного законодавства та встановити інформуючі знаки руху до нього.

Під час відвідування закладу встановлено, що вказані порушення та недоліки усунуто.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

1. Оскільки заклад має ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальністю психіатрія, має у штаті лікаря-психіатра, заклад може застосовувати фізичне обмеження та/або ізоляцію до осіб, які страждають на психічний розлад та бути готовим до випадків, що потребують фіксацію підопічного, що перебуває в стані збудження та не реагує позитивно на медикаментозну допомогу. Разом із тим пансіонат немає спеціальної кімнати ізоляції.

Відсутність засобів фіксації, відсутність спеціального обладнаного ізолятора та не готовність закладу до можливих проявів психомоторного збудження підопічного, що не відреагує позитивно на медикаментозне втручання, може становити порушення права на захист від катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (пункт 48 Стандартів Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводження чи покарання (CPT/Inf(98)12).

2. Видача лікарського свідоцтва про смерть лікарем, який діє поза межами спеціальностей, визначених медичною ліцензією закладу, є порушенням ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики, затверджених Постановою Кабінету міністрів України від 02.03.2016 № 285.

Також це є порушенням вимог Наказу Міністерства охорони здоров'я України від 08.08.2006 № 545, який передбачає, що свідоцтво про смерть (форма № 106/о) може видаватися лише у випадку, якщо смерть настала в межах захворювання, яке входить до переліку ліцензованих спеціальностей закладу охорони здоров'я, та за наявності відповідної медичної документації.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Луцькому геріатричному пансіонату:

1. Створити окрему кімнату для тимчасової ізоляції пацієнтів, які перебувають у стані гострого психічного розладу та становлять небезпеку для себе або оточення.
2. Забезпечити дотримання ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України № 285 від 02.03.2016.

3. У випадках, коли смерть настала не з причин, пов'язаних із захворюваннями в межах ліцензованих спеціальностей закладу, забезпечувати залучення уповноважених лікарів інших закладів охорони здоров'я або судово-медичної служби.

Додаток: фотоматеріали: на 3 арк.

Керівник групи НПМ:

**Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини**

Ірина Литвинчук

Фотоматеріали

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

Фото 12

Фото 13

Фото 14

Фото15

Фото16

Фото17

Фото18

Фото 19

Фото 20

Фото 21

Фото 22

Фото 23

Фото 24

